

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bilimsel çalışmalarda, iklim krizine yönelik gerekli önlemlerin alınmaması durumunda, bu yüz yılın sonuna ulaşmadan yerküre üzerinde doğal yaşamın ciddi sorunlarla karşı karşıya kalacağına dikkat çekilmektedir. İklim krizinin etkilerini en üst düzeyde yaşayan Türkiye’de sistemli ve bütüncül bir yaklaşımla etkin politikaların devreye alınması gerekmektedir. İklim dostu bir ekonomiye geçiş, tüm yönleriyle adil dönüşümü kapsamalıdır. Geçim kaynakları yüksek iklim kırılganlığı olan sektörlerle bağımlı çalışanlar, adil dönüşüm planlarında dikkate alınmalıdır. Türkiye, yeşil dönüşüm hedeflerini gerçekleştirirken dönüşüm sürecinde oluşacak istihdam sorunlarıyla ilgili çalışmaları geç kalmadan yapmalıdır. Ülkemizin bu süreçte yaşayacağı sorunların araştırılması ve çözüm önerilerinin oluşturulması için Anayasa’nın 98. Maddesi ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104 ve 105. Maddesi uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Dr. Jalal Nur SÜLLÜ

Eskişehir Milletvekili

Nurhayat Altan Karpazlı

Bursa

Ayhan İBRAHİM
Aydın Mv.

Koray Durman
Eskişehir Mv.

Aşkın GENÇ
Konya Mv.

Ömer Fehri Görür
Miydi

Deniz DEMİR
Ankara Mv.

Talat DİNÇER
Mersin Milletvekili

Deniz YAVUZ YILMAZ
Zonguldak Milletvekili

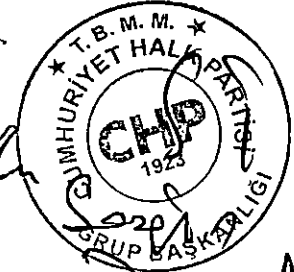
Hüseyin ÖZTÜRK
Bursa Milletvekili

Utku Gökçören
Eskişehir Mv.

Serhat ARPAÇI
Sarıyerli Mv.

Nail GİLER
Kocaeli Mv.

Serhat Mullaoglu
Hakkari Mv.

Diğer Mv.

4.42 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

GEREKÇE

Fosil yakıtlara açıkça değinen ilk zirve niteliğindeki Birleşmiş Milletler İklim Konferansı (COP28) karar metninde ülkelere zayıf bir ifadeyle de olsa enerji sistemlerinde fosil yakıtların kullanımından uzaklaşmaları çağrısında bulunulmuştur. İklim krizinin mevcut düzeyi göz önünde tutulduğunda, düşük-karbonlu bir ekonomiye küresel geçiş, seçenek olmaktan çok acil bir zorunluluktur. Düşük-karbonlu, yeşil ekonomi düzenine geçiş sürecinde gerçekleşecek dönüşüm, çalışma yaşamını doğrudan etkileyecektir. Uluslararası iklim anlaşmaları ve acil eylem planları gereği, kömür başta olmak üzere fosil yakıt ürünlerinin yerini hızla daha ucuz yenilenebilir seçeneklerin almaya başlamasıyla birlikte bu alanda istihdam edilenlerin karşılaşacağı iş kaybı riskinin gözle görülür olması, adil dönüşüm planlarının da daha hızlı bir biçimde devreye alınması gerektiğini göstermektedir.

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'na göre, "Adil dönüşüm, yeşil ve onurlu bir istihdamı içeren, emisyonların net sıfır olduğu, yoksulluğun kökünün kurutulduğu ve toplulukların sağlam ve dayanıklı halde olduğu bir geleceğin önünü açan planları, politikaları ve yatırımları üreten ekonomi çapındaki bir süreçtir" Bu kavram 2015'de Paris Anlaşması metninde, "İş gücünün adil geçişi ve ulusal çapta tanımlanmış kalkınma öncelikleri uyarınca onurlu ve kaliteli istihdamın yaratılması zorunluluklarını dikkate alarak, ..." şeklinde yer almıştır.

İklim krizinin etkileri birçok sektörde görünür hale gelmiştir. Küresel iklim politikaları nedeniyle başta kömür olmak üzere, fosil yakıt şirketlerinin yakın gelecekte değerlerini ciddi oranda kaybedecekleri öngörülmektedir. Kömür ve fosil yakıt endüstrisinde aşamalı olarak yaşanacak değer kaybı sonucu etkilenecek olan çalışanlar için, adil dönüşüm politikaları uygulanmalıdır. Sosyo-ekonomik adil bir dönüşüm uygulanması halinde, iklim dostu ekonomiye geçiş, fosil yakıtların gerçek bedelini sağlıkları ve geçim kaynaklarıyla ödeyenler için de adaleti mümkün kılabilir. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre, enerji üretimi ve kullanımında alınan düşük karbon önlemlerinin neden olacağı yaklaşık 6 milyonluk istihdam kaybına karşın, yaklaşık 24 milyonluk istihdam artışı gerçekleşecektir.

Türkiye'de adil dönüşüm kavramı, ilk kez 12. Kalkınma Planı'nda yer almıştır. Resmî belgelerde adil geçişin yer alması olumlu bir gelişme olsa da dönüşün hangi alanlarda ve nasıl olacağı belirsizdir. Türkiye'nin fosil enerji kaynaklarına bağımlı ekonomisi, çevre açısından sürdürülebilir olmayan bir büyümeyi göstermektedir. Ülkemizde yeşil dönüşümden etkilenmesi beklenen sektörlerin başında kömürden elektrik üretimi gelmektedir. Kömür madeni bölgelerinde yaşayan madenciler ve aileleri başta olmak üzere, yeşil dönüşüm ekonomisinden etkilenecek çalışanların iş kaybı yaşamayacağı bir geçiş için, planlamaların yapılması gerekmektedir. Türkiye'nin fosil yakıt ve enerji sektörlerinde gerçekleşecek dönüşümlerde yaşanması beklenen istihdam sorunlarının, yeni iş alanlarının tespit ve geliştirme süreçlerinin belirlenmesi, gerekli çalışmaların yapılması, önlemlerin alınması için, Meclis Araştırması açılması gereklidir.

